

01.08. Apoxiomeno

I. Identificación e catalogación da obra

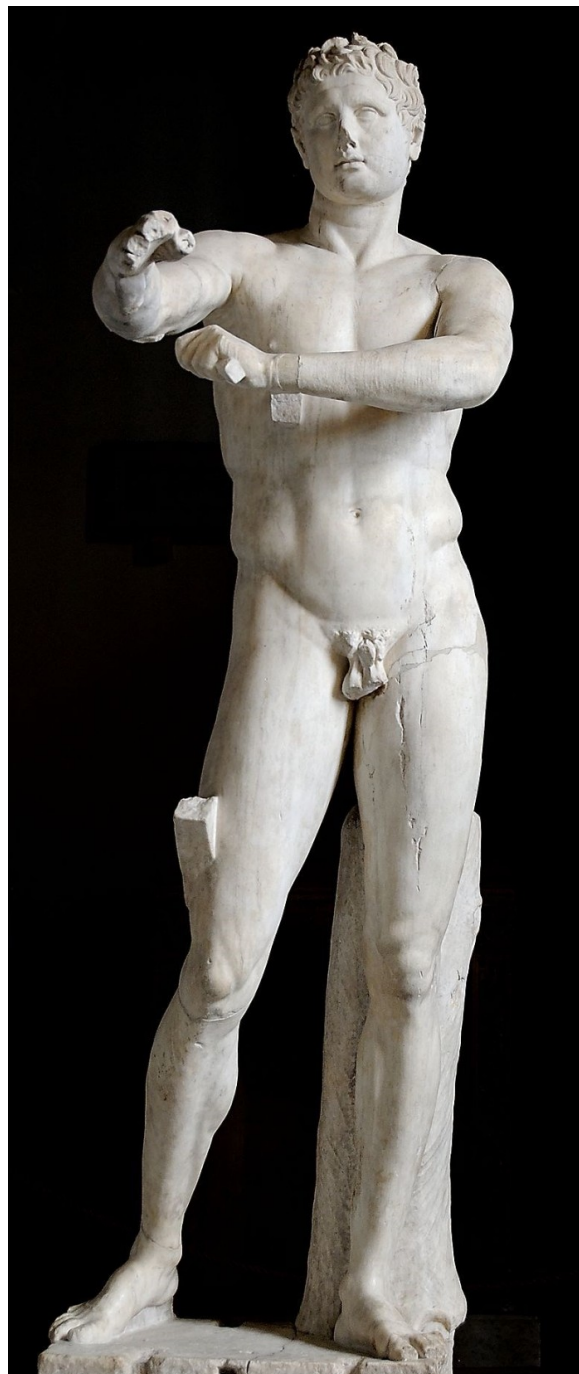
- **Título:** Apoxiomeno (palabra grega que significa 'o que se raspa ou limpa').
- **Autor:** Lisipo (natural de Sición, activo no século IV a.C., escultor preferido de Alexandre Magno).
- **Cronoloxía:** 330 – 320 a.C. (Final do século IV a.C., Clasicismo Tardío / Transición ao Helenismo).
- **Tipoloxía:** Escultura exenta ou de vulto redondo, masculina e espida.
- **Material e conservación:** Orixinal en bronce (perdido); copia romana en mármore pentélico nos Museos Vaticanos (Museo Pío-Clementino, Roma).
- **Medidas:** 2,05 metros de altura.
- **Estilo e Tema:** Estilo postclásico / transición helenística. Tema deportivo cotián.

II. Contexto histórico-artístico

- **Momento histórico:** Fin da época clásica e expansión do Imperio Macedonio (Alexandre Magno).
- **Lisipo e a tradición:** Malia proclamarse seguidor de Policeto e da natureza, Lisipo revoluciona o concepto espacial e proporcional da escultura clásicas, actuando coma ponte cara ao Helenismo.

III. Análise formal, técnica e estilística

- **Novo canon de proporcións (1:8):** Lisipo modifica o vello canon de Policeto (1:7) establecendo unha nova relación de 8 cabezas. Ao reducir o tamaño relativo da cabeza, o corpo do atleta aparece moito máis esvelto, estilizado e elegante.
- **Conquista da tridimensionalidade e do escorzo:** Rompe definitivamente coa frontalidade ao proxectar o brazo dereito cara adiante en escorzo perpendicular ao espectador. Isto obriga a contemplar a obra dende múltiples puntos de vista (visión multilíneal ou helicoidal).
- **Tema antihistórico / antiépico:** Representa a un atleta no momento posterior ao exercicio, na palestra, rañando co estríxilo (raspador metálico) o aceite, o po e a suor acumulados no brazo. É un tema antiépico, da cotidianidade humana.

- **Movemento pendular e dinamismo:** O peso do corpo recae sobre a perna esquerda, mentres a perna dereita aparece adiantada e aberta cara a un lado, xerando un sutil movemento pendular nas cadeiras.
- **Superficies e luz:** Tratamento máis suave das musculaturas atenuando a diartrose violenta de Policleteo; a luz esvara sen fortes claroscuros.
- **Expresión do rostro:** O atleta amósase canso, taciturno, co cabelo revoltado e a mirada perdida, reflectindo a fatiga física e a tensión do esforzo.

IV. Función, significado e modelos/influencias

- **Función:** Estética e de representación atlética cívica.
- **Significado:** Captación do paso do tempo e do momento efémero (o instante posterior ao triunfo). Representación do ser humano 'como parece ser' (experiencia óptica) e non 'como debe ser' (ideal absoluto).
- **Modelos e posteridade:** A tridimensionalidade e o canon de 8 cabezas de Lisipo abriron as portas á escultura helenística e foron a base de referencia para os retratos imperiais e a estatuaria do mundo romano.